

فصلنامه مطالعات فقه اقتصادی، سال سوم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۰

بررسی تأثیر کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت زندگی (مطالعه موردی زنان شاغل شهر تهران)

فهیمه نظری^۱، حبیب‌الله کریمیان^۲، منصور شریفی^۳

۱. دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی، گرایش اقتصادی و توسعه، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

۲. استادیار جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

۳. استادیار جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: گرایش بیش از پیش زنان به اشتغال خارج از خانه کیفیت روابط اجتماعی و زندگی آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده است و کیفیت اشتغال نقشی مهم در زمینه کیفیت زندگی زنان شاغل دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت زندگی انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش حاضر پیمایشی و ابزار گردآوری داده‌ها نیز پرسشنامه است. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان شاغل ساکن در شهر تهران بودند، که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تهران به ۴ پهنه تقسیم شد و از هر پهنه نیز یک منطقه انتخاب شد و براساس فرمول کوکران در سطح خطای ۵ درصد از هر منطقه تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه بدست آمد که برای پوشش دادن خطاهای احتمالی ۴۰۰ پرسشنامه از هر منطقه و مجموعاً ۱۶۰۰ پرسشنامه با روش نمونه‌گیری در دسترس توزیع و جمع‌آوری گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با رگرسیون و با نرم‌افزار SPSS صورت گرفت.

یافته‌ها: کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تأثیر معنی‌دار و مثبت دارد. کیفیت اشتغال زنان بر سلامتی روانی تأثیر معنی‌دار و مثبت دارد. کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تأثیر معنی‌دار و مثبت دارد.

ملاحظات اخلاقی: در این مقاله، اصالت متون، صداقت و امانت‌داری رعایت شده است.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد؛ کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت روابط اجتماعی تأثیر معنی‌دار و مثبت دارد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۱۵۰-۱۶۸

سابقه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۰۹

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۰/۰۶/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۱/۰۴

واژگان کلیدی:

کیفیت اشتغال زنان، کیفیت زندگی، سلامت روانی

نویسنده مسوول:

حبیب‌الله کریمیان

آدرس پستی:

ایران، گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی،

واحد گرمسار، گروه علوم اجتماعی.

تلفن:

۰۹۱۹۲۳۵۳۸۲۳

کد ارکید:

0000-0003-0623-7589

پست الکترونیک:

habibkarimian@yahoo.com

۱. مقدمه

در قرن حاضر تغییر و تحول اجتماعی چنان سریع و عمیق دگرگونی‌هایی را در حیات جوامع به وجود آورده که شالوده نهادهای پیچیده موجود را در جامعه دگرگون و تحت تأثیر قرار داده است. زنان نیمی از جمعیت دنیا را تشکیل می‌دهند و دوسوم کار همین دنیا را انجام می‌دهند ولی بخش عمده‌ای از این کار در قالب مشاغل غیررسمی انجام می‌شود (سیدانو حسامی، ۱۳۹۲، ۱۰۵). یکی از چشم‌گیرترین تحولات، تغییر نقش و پایگاه اجتماعی زنان در جامعه است. امروزه گرایش زنان به اشتغال در بیرون از منزل رو به افزایش است و این امر باعث تغییرات بنیادی بر ساختار شغلی جامعه و نظام خانواده و سطوح کیفیت زندگی زنان شده است (افتخار و همکاران، ۲۰۱۷، ۱۴۰۲). اشتغال زنان به عبارت ساده‌تر به انجام دادن کار زن در خارج از منزل اطلاق می‌گردد که امروزه به عنوان یکی از حقوق زنان مطرح است. نرخ اشتغال زنان در ایران، بر اساس آمارهای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، حدود ۱۱ درصد و بر اساس برخی آمارهای غیررسمی، بالغ بر ۱۳ درصد است (مظفری‌لقاء؛ آقاجانی، ۱۳۹۹، ۴۷). اهمیت این بحث مهم در موضوع خانواده نهفته، چرا که خانواده مهم‌ترین جزء اجتماع است و نقش مهمی در تربیت و پیشرفت افراد جامعه دارد. رو آوردن زنان به اشتغال در خارج از کانون خانوادگی تأثیری بسزا در ابعاد هویت اجتماعی آنان داشته و این امر، به نوبه خود، موجب افزایش اعتماد به نفس جامعه زنان شده است (تنگ؛ کوئو و ژو، ۲۰۱۸، ۳۵۰۸).

احراز موقعیت اجتماعی بهتر با تأثیری که از نظر شخصیتی به جا می‌گذارد، تا حدودی، معضلات ناشی از اشتغال دوگانه را هموار ساخته است. اما اشتغال زنان بر کیفیت زندگی، نوع ارتباطات، احساسات و روابط آن‌ها و نیز نقش‌های خانوادگی و تحول خانواده نیز تأثیر عمیقی برجای گذشته است (داوودی؛ شمسی، ۱۳۹۷، ۱۵).

به نظر می‌رسد هرچقدر اشتغال بتواند سطح کیفیت زنان را ارتقاء دهد تمایل به اشتغال نیز افزایش خواهد یافت؛ از منظر کاستانزا (۲۰۰۷) کیفیت زندگی را می‌توان به عنوان میزان تأمین نیازهای مورد نیاز انسان و در ارتباط با ادراک مردم از رفاه ذهنی تعریف می‌کند (چن، یو و گانگ، ۲۰۱۸، ۳۲۹). از سوی دیگر، سنلایر (۲۰۰۹) کیفیت زندگی را «ارتباط بین ادراک مردم و تجربه آن‌ها در فضایی که در آن زندگی می‌کنند» تعریف می‌کند. بنابراین کیفیت زندگی را می‌توان در قالب واژه‌هایی مانند احساس عمومی خوشبختی، حس مثبت از روابط اجتماعی و فرصت‌های بروز توانایی‌های فردی را مشاهده کرد (چن و همکاران، ۲۰۱۸، ۳۲۹). ارتباط با محیط بیرون از منزل و محیط اطراف به پویایی و سرزندگی زنان شاغل می‌انجامد از این‌رو زنان شاغل معمولاً از لحاظ کیفیت زندگی اجتماعی و خانوادگی موقعیت بهتری نسبت به زنان خانه‌دار دارند. زنان شاغل خود پنداره مثبت‌تری از خود دارند و اشتغال را باعث شورونشاط خود می‌دانند (پاسنا و پلاگنول، ۲۰۱۸، ۱۰۶۶). اشتغال زنان منجر به افزایش انگیزه و امید به زندگی در آنان می‌شود و هم‌چنین موجب می‌گردد خود را

عضو مفید و سازنده‌ای از جامعه بدانند. تحقیقات حاکی از آن است که کار بر سلامت جسمی زنان نیز تأثیر دارد. زنان شاغل از نظر جسمی سالم‌تر از زنان خانه‌دار هستند و ساعات کمتری احساس بیماری می‌کنند (کاکس-مارتین، اندرسون-ملی و بورگس، ۲۰۲۰، ۱۸۰). زنانی که در سنینی هستند که توانایی کار کردن دارند ولی نتوانسته‌اند شغلی بیابند اغلب از مشکلاتی مثل سردردهای میگرنی، بی‌خوابی، یاس، فقدان انگیزه، اندوه، تنهایی، افسردگی و احساس پوچی رنج می‌برند. (درولت، ۲۰۱۷، ۶۰). اشتغال زنان بر رضایتمندی از زندگی خانوادگی نیز تأثیر دارد و اثرات مطلوبی بر روابط خانوادگی بر جای می‌گذارد. چنانچه درآمد خانواده از سوی هر دو زوج باشد باعث سهولت زندگی می‌شود (قاضی‌نژاد؛ مظلومی؛ دهقانی تفته، ۱۳۹۶، ۱۹). زنان شاغل بیشتر از زنان خانه‌دار از زندگی زناشویی خود لذت می‌برند و احساس بهتری نسبت به فرزندان خود دارند. البته حمایت همسر از شاغل بودن زن تأثیر زیادی بر احساس رضایت زن دارد (ترکمن؛ سروش، ۱۳۹۵، ۱۰). معمولاً زنانی که کار می‌کنند قدرت چانه‌زنی بیشتری در عرصه‌ی خانواده دارند و به سبب پایگاه مالی که کسب کرده اند می‌توانند میزان خشونت‌های خانگی علیه خود را کاهش دهند. معمولاً زنان خانه‌دار بیشتر قربانی خشونت‌های خانگی هستند (احمدی؛ روشن‌قیاس؛ اشرفی، ۱۳۹۴، ۲۸).

مساله اصلی پژوهش حاضر این است که اشتغال زنان دارای چه حد تأثیر و چه اثراتی بر کیفیت زندگی آنان است؛ بنظر می‌رسد در شهر تهران هر

روز بر اشتغال زنان افزوده می‌شود یکی از دلایل آن هم بحران اقتصادی و وخیم‌تر شدن اوضاع اقتصادی و معیشتی مردم است اما این اشتغال زنان در شهری مانند تهران عملاً بر تحول برخی از نقش‌های زنان و خانواده و کیفیت زندگی آن‌ها تأثیر مثبت و منفی دارد؛ زنان با مشاغل با سطح دستمزد پایین در تهران عملاً قدرت تصمیم‌گیری، چانه‌زنی در محل کار را ندارد در حوزه خانواده نیز بیشتر به جای تصمیم‌گیری مشارکتی خلاءهای مادی نمود عینی دارد که بر تحول‌پذیری نقش این زنان تأثیر دارد به تبع آن این زنان به علت وضعیت نامناسب زندگی و کار دارای کیفیت زندگی سطح پایین‌تری هستند بنابراین از یک جنبه تعیین‌کننده این نوع شغل و میزان دستمزد زنان شاغل در تهران است که تعیین‌کننده تحول در روابط خانوادگی و کیفیت زندگی است. بر عکس زنان شاغل با پست‌های مدیریتی یا کارشناس و متخصص که دارای درآمد متناسبی هستند اغلب مطالبه‌گر بوده در جریان‌های روشنگری و مشارکت اجتماعی حضوری فعال دارند بنابراین بر احقاق حقوق زنان تأکید دارند و اغلب سعی دارند در تقسیم کار خانوادگی نیز نقش مهمی بازی می‌کنند. اما مساله این جاست که بسیاری از پیامدهای اشتغال زنان تهران در این شهر ناشناخته باقی مانده است و اساساً این موضوع که اشتغال زنان در شهر تهران آسیب‌زا یا توانمندکننده مساله بسیاری قابل تامل و بغرنجی است؛ برای زنی که از جنوب تهران برای کار مستخدمی و نگهداری سالمندی به غرب یا شرق تهران می‌رود همین رفت و آمد و

۴. یافته‌ها

کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تاثیر معنی-دار و مثبت دارد. کیفیت اشتغال زنان بر سلامتی روانی تاثیر معنی‌دار و مثبت دارد. کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تاثیر معنی‌دار و مثبت دارد.

۵. بحث

۵-۱. ادبیات نظری

یکی از فاکتورهایی که به شدت بر روی کارآمدی و بهره‌وری در سازمان تاثیرگذار هست؛ کیفیت اشتغال زنان است. سرخوردگی، خشم و نارضایتی از محیط کار هزینه‌هایی زیادی را برای خود فرد و سازمان ایجاد می‌کند. شرکت‌هایی که به سنجش و افزایش خشنودی اهمیت نمی‌دهند با کاهش بهره‌وری، ناتوانی در جذب و نگهداری با کیفیت و مستعد مواجه می‌شوند که نتیجه‌ی آن چیزی جز افزایش هزینه‌ها و کاهش حاشیه سود نهایی شرکت نیست. به همین دلیل، مدیران به دنبال شناسایی این عوامل در همه‌ی سطوح سازمان خود می‌باشند (بروک، ۲۰۲۰، ۵۱۹). کیفیت اشتغال زنان، عبارت است از عکس‌العمل زنان نسبت به کار، به ویژه پیامدهای فردی آن در ارضای شغلی و سلامت روحی. کیفیت اشتغال زنان میزان توانایی در ارضای نیازهای مهم شخصی با استفاده از تجربیاتی است که در سازمان کسب کرده‌اند که در این تعریف به شدت بر ایجاد محیطی که منجر به ارضای نیازهای افراد شود تأکید شده است (درولت، ۲۰۱۷، ۵۵). کیفیت اشتغال زنان به مجموعه‌ای از

اجبار بر سلامت روحی-جسمی و سطح رضایت وی تاثیر منفی دارد یا زنی که شوهرش معتاد است و به اجبار برای روزی زندگی خود تلاش می‌کند کیفیت زندگی و تصمیم‌گیری خانوادگی چندان معنی ندارد چرا که با معطلی روبرو است که اشتغالش بیشتر ابزاری برای تسکین درد خویش است نه ابزاری توانمندسازی. بنابراین بنابراین سؤال اصلی پژوهش این است که کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت زندگی آن‌ها چه تاثیری دارد؟

۲. ملاحظات اخلاقی

در این مقاله، اصالت متون، صداقت و امانت‌داری رعایت شده است.

۳. مواد و روش‌ها

روش پژوهش حاضر پیمایشی و ابزار گردآوری داده‌ها نیز پرسشنامه است. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان شاغل ساکن در شهر تهران بودند، که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تهران به ۴ پهنه تقسیم شد و از هر پهنه نیز یک منطقه انتخاب شد و براساس فرمول کوکران در سطح خطای ۵ درصد از هر منطقه تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه بدست آمد که برای پوشش دادن خطاهای احتمالی ۴۰۰ پرسشنامه از هر منطقه و مجموعاً ۱۶۰۰ پرسشنامه با روش نمونه‌گیری در دسترس توزیع و جمع‌آوری گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با رگرسیون و با نرم‌افزار SPSS صورت گرفت.

عوامل متفاوت بستگی دارد، که عبارتند از؛ محیط فیزیکی کار، تنش در محیط خانوادگی و کار، رضایت یا عدم رضایت از حقوق پرداختی، انجام فعالیت‌های دوستانه در خارج از ساعات اداری (برنامه‌هایی مانند برگزاری جشن تولد یا مسابقات ورزشی)، ایجاد مکانیزم مشخصی برای تشویق و تنبیه، زمان کاری مناسب، ایجاد ارتباط کلامی بین مدیر سازمان و سایر، توجه هر کدام از در این رابطه که شغل هر یک در تحقق اهداف سازمان بسیار مهم و کارساز است. (دادن هویت شغلی به افراد)، بهبود زندگی کاری در سازمان، ایجاد فرصت‌هایی برای پیشرفت در سازمان (یعقوبی؛ چرخ‌انداز، ۱۳۹۸، ۲۳). اصطلاح کیفیت زندگی دارای معانی گوناگونی برای افراد و گروه‌های مختلف می‌باشد. لی در سال ۱۹۸۳ کیفیت زندگی را به عنوان «نامی برجسته برای مفهوم قدیمی بهزیستی مادی و روانی مردم در محیطی که در آن زندگی می‌کنند» توصیف کرده است. کیفیت زندگی به میزان رضایت‌مندی از زندگی برمی‌گردد. حالت وجودی فرد در بهزیستی و رضایت‌مندی از زندگی که از یک طرف با حقایق بیرونی یا عوامل عینی از زندگی و از طرف دیگر با ادراک درونی یا ارزیابی که خود فرد از عوامل و حقایق زندگی تعیین می‌شود. (صانعی، ۱۳۹۳، ۳۰). در کیفیت زندگی دو رویکرد نظری و عینی وجود دارد؛ «رویکرد عینی کیفیت زندگی را به عنوان مواردی آشکار و مرتبط با استانداردهای زندگی می‌داند. این موارد می‌تواند سلامت جسمی، شرایط شخصی (از جمله ثروت و شرایط زندگی)، ارتباطات اجتماعی،

اقدامات شغلی و یا دیگر عوامل اجتماعی و اقتصادی باشد. در مقابل، رویکرد ذهنی کیفیت زندگی را مترادف شادی یا رضایت فرد در نظر می‌گیرد. این منظر بر عوامل شناختی در ارزیابی کیفیت زندگی تأکید می‌کند. در نوسان بین دو رویکرد عینی و ذهنی، یک دیدگاه کل‌نگر به وجود آمد. این دیدگاه کیفیت زندگی را یک پدیده چند بعدی می‌بیند و هر دو مؤلفه عینی و ذهنی را در نظر می‌گیرد» (حبیبی؛ صمدی؛ پورطالب، ۱۳۹۷، ۷۷). در پژوهش حاضر کیفیت اشتغال زنان از سه نظریه؛ بازار کار دوگانه، سرمایه انسانی و توانمندسازی زنان به عنوان چهارچوب نظری استفاده شده است. «مطابق نظریه بازار کار دوگانه، مشاغل در دو دسته کلی تقسیم بندی می‌شوند؛ مشاغل اولیه و مشاغل ثانویه. ویژگی‌های مشاغل دسته اول، داشتن دستمزد بالا، ثبات و امنیت شغلی و امکان پیشرفت در سطوح بالای شغلی است. در حالی که مشاغل ثانویه با دستمزد کم، عدم ثبات شغلی و عدم امکان رشد و پیشرفت مشخص و متمایز می‌شوند. زنان عموماً در رده دوم این مشاغل قرار می‌گیرند. علی‌رغم توانایی و مهارت بالا به هنگام استخدام، مردان که احتمالاً بیشتر به عنوان نیروی کار ثابت در نظر گرفته می‌شوند، شانس بالاتری برای جذب در بازار کار و استخدام در مشاغل اولیه را دارند» (باروه، ۲۰۱۶، ۲۰). طرفداران این نظریه معتقدند «نمی‌توان با آموزش متزاید زنان موجب کاهش نابرابری جنسی در بازار کار شد. شواهد این گروه از نظریه پردازان شرایط عینی زنان در آمریکای لاتین و رده بندی

مشاغل زنانه بر حسب واقعیت‌های موجود از رتبه بندی‌های ناعادلانه است که زمینه ساز حضور کمی زنان در بازار کار گشته اما کمیت اشتغال آنان را متحول نکرده است» (چلیبوی، ۲۰۲۰، ۲۴). رویکرد سرمایه انسانی تمایل به برجسته سازی عدم جایگزینی مردان و زنان در بازار کار دارد (گور، ۲۰۱۹، ۷۳۶). «نظریه توانمند سازی زنان یکی از تئوری‌های جدید در سال‌های اخیر است. این تئوری در قالب نظریات توسعه پایدار مطرح می‌شود. همه جانبه بودن و مشارکت داشتن همه گروه‌های اجتماعی در فرایند توسعه پایدار، نقش مهمی در پیشبرد اهداف کلان این رویکرد دارد. رویکرد توانمند سازی در صدد است منابع دسترسی و کنترل بیشتری در اختیار زنان قرار دهد تا از این طریق زنان بتوانند با قدرت بیشتری در جامعه و بازار کار حضور یابند. این رویکرد تلاش دارد با تغییر در زنان، آن‌ها را در فرایند توسعه از عناصر منفعل به عناصر فعال و پویا تبدیل کند» (شیویلر، ۲۰۱۸، ۲۲).

۵-۲. حق اشتغال زنان در فقه و حقوق

گواهی تاریخ و روایات اسلامی، زنان در عرصه کارهای اجتماعی سهم به‌سزایی داشته‌اند. آنان در عصر رسالت و امامت، متصدی مشاغل و حرفه‌های بسیاری بوده و بخش عمده ای از نیروی کار، تخصص و تولید را برعهده داشتند. به استناد روایات، رسول اکرم ص و امامان معصوم ترویج دهنده کار زنان بوده یا حداقل آن را پذیرفته اند. ارائه مشاغل زنان در سده نخست و اوایل سده دوم قمری این

موضوع را تایید می کند. بنابراین اشتغال زنان به خودی خود امری ناپسند و یا ممنوع نبوده، بلکه در بسیاری موارد پسندیده نیز است، تنها برخی عوارض جنبی و مفسده‌های عارضی و یا محدودیت‌های طبیعی یا عرفی و اجتماعی است که آنان را از برخی مشاغل باز می‌دارد و ممکن است این محدودیت‌ها برای مردان نیز وجود داشته باشد (خلیلیان، ۱۳۴۹، ۴۵). اشتغال «حضرت خدیجه» به تجارت و بازرگانی در تاریخ اسلام به خوبی روشن است و تردیدی در آن نیست. خدیجه ع زن توانا و قدرتمند جزیره العرب و کشورهای همجوار بود که اقلام عمده ای از کالاهای مورد نیاز را خرید و فروش می‌کرد و افراد بسیاری را به کار گمارده بود. آشنایی ایشان با پیامبر گرامی اسلام ص نیز در ارتباط با کارهای تجاری تحقق یافته است که حضرت را به عنوان فردی امین و درستکار با کاروان تجاری به شام می‌فرستد و در جریان امور مقدمه ازدواج و پیوند رسول اکرم ص با خدیجه صورت می‌گیرد. بعد از رسالت پیامبر ص، آن ثروت انبوه در راه اعتلای اسلام هزینه شده تا آیین جدید بتواند به اهداف خود دست یابد. «شفاء» زنی بود که از بیعت کنندگان نخست و مهاجران بود و از صحابیان پیامبر ص شمرده می‌شد. درباره او گفته شده: «وی از زنان عاقل و فاضل بود که پیامبر ص به دیدن او می‌رفت. او از آموزگاران با تجربه زمان خود به حساب می‌آمد و به دستور پیامبر ص به همسر ایشان خط و روانپزشکی می‌آموخت». (طبرانی، ۱۳۹۷، ۲۶، ۳۱۴) امام صادق ع از پیامبر

ص نقل کردند: به زنان نخ ریزی و سوره نور آموزش دهید (حرعاملی، ۱۴۱۴، ۱۴، ۱۴۷).

براساس اصل بیست و هشتم قانون اساسی، دولت ایران موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار را فراهم سازد. در این اصل تصریح شده است: «هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگر نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید». حق انتخاب کار در این اصل به همه افراد اعم از زن و مرد داده شده است؛ یعنی آزادی افراد در اختیار کردن حرفه و شغل مورد نظر و همچنین استعفا و خروج از آن. به این ترتیب، هیچ کس را نمی‌توان وادار به کاری کرد که بدان تمایل ندارد و یا او را از شغلی که به آن دلبسته است بازداشت.

۵-۳. پیشینه تجربی

توده رنجبر و عذاقی (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه رضایت مندی از زندگی زنانشویی بین زنان شاغل و خانه دار و همسران آنها» انجام دادند. نتایج نشان داد؛ اشتغال زنان باعث کاهش رضایت زنانشویی و افزایش روان رنجوری همسرانشان شده به گونه‌ای که افراد ناراضی از زندگی زنانشویی کسانی اند که شوهران سنتی و زنان غیر سنتی و شاغل دارند. محمدی و باوندپوری احمدی (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین وضعیت اشتغال با میزان سلامت اجتماعی

زنان» انجام دادند. نتایج نشان داد؛ بین اشتغال زنان و سلامت اجتماعی آنها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. امینی مفرد و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «مقایسه رضایت از زندگی و سازگاری اجتماعی در زنان شاغل و خانه دار شهرستان گرگان» انجام دادند. نتایج نشان داد؛ رضایت از زندگی در زنان شاغل بیشتر از زنان خانه دار است. پوررضا و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر اشتغال رسمی و غیررسمی زنان بر کیفیت زندگی آنان در شهر تهران» انجام دادند. نتایج نشان داد؛ میانگین امتیاز کیفیت زندگی در زنان شاغل در بخش رسمی نسبت به زنان شاغل در بخش غیر رسمی در سطح بالاتری قرار داشت. در پژوهش دیگر که توسط ترکمن و فتحی (۱۳۹۵) با عنوان «تحلیل اثرهای اشتغال زنان بر کیفیت زندگی آنان (مطالعه موردی زنان شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)» انجام شد نتایج نشان داد؛ اشتغال زنان بر کیفیت زندگی زنان تاثیر مثبت دارد. راجو و کومار (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان «کیفیت زندگی زنان شاغل در خانه در دوران قرنطینه کوید ۱۹» انجام دادند نتایج این پژوهش پیمایشی نشان داد؛ کیفیت زندگی زنان شاغل در دوره قرنطینه حفظ شده است و اساساً در سطح متوسط به بالایی قرار دارد. در همین رابطه بروک (۲۰۲۰) پژوهشی پیمایشی با عنوان «اشتغال زنان و برنامه ریزی خانواده در روستاهای اوگاندا» انجام دادند. نتیجه نشان داد؛ اشتغال زنان بر سلامت جسمی، روانی، برنامه ریزی خانواده و رضایتمندی زندگی تاثیر مثبت دارد.

۴-۵. کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت زندگی تاثیر دارد.

- (۱) کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تاثیر دارد.
- (۲) کیفیت اشتغال زنان بر سلامت روانی تاثیر دارد.
- (۳) کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تاثیر دارد.
- (۴) کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت روابط اجتماعی تاثیر دارد.

۵-۵. روش‌شناسی

پژوهش حاضر به لحاظ روشی از نوع توصیفی-پیمایشی بود، همچنین به لحاظ هدف نیز پژوهش حاضر کاربردی است که درصدد ارائه راه‌حل‌های کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان شاغل ساکن در شهر تهران بود. روش نمونه‌گیری، اطلاعات جامع در این باره از مناطق، از فرمول کوکران برای جامعه نامعلوم در سطح خطای ۵ درصد برای تعیین نمونه استفاده می‌شود. براساس فرمول کوکران از هر منطقه منتخب ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. بنابراین مجموع نمونه پژوهش حاضر برای ۴ منطقه شهر تهران ۱۵۳۶ نفر است که حجم نمونه را به ۱۶۰۰ نفر افزایش داده شد و از هر منطقه ۴۰۰ پرسشنامه پر شد. روش نمونه‌گیری برای انتخاب زنان شاغل، از نوع در دسترس است که در این شیوه زنان شاغلی که در هنگام پرکردن پرسشنامه در دسترس بودند به صورت تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود. پرسشنامه در قالب

نتایج پژوهش پیمایشی آلن و همکاران (۲۰۲۰) با عنوان «این بار متفاوت است: نقش اشتغال زنان در همه‌گیری بر کیفیت روابط خانوادگی» نشان داد؛ اشتغال زنان بر کیفیت روابط خانوادگی و زندگی آن‌ها تاثیر مثبت دارد. در پژوهش پیمایشی نازاره و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان «کار و کیفیت زندگی زنان برزیلی ساکن پرتغال» نیز نتایج نشان داد، که اکثر زنان در گروه سنی ۱۸ تا ۳۸ سال شاغل هستند و کیفیت زندگی بهتری دارند. جابن و همکاران (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «کیفیت زندگی کاری زنان اماراتی و تأثیر آن بر رضایت شغلی و قصد گردش مالی: مدارکی از امارات متحده عربی» انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که کیفیت زندگی کاری زنان اماراتی تأثیر مثبت بر کیفیت زندگی دارد. کیفیت زندگی کاری زنان اماراتی تأثیر مثبت بر رضایت شغلی و تأثیر منفی بر قصد گردش دارد. بولا و نیگادا (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان «رابطه تعادل زندگی کاری، کیفیت زندگی کاری و کیفیت زندگی زنان شاغل در صنعت خدمات» انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که درجه بالایی از کیفیت زندگی کاری در سازمان با کیفیت کاری زنان شاغل در صنعت خدمات ارتباط مثبت دارد که منجر به کیفیت زندگی بهتر و بالعکس می‌شود (مدل شماره ۱).

براساس مدل مفهومی پژوهش فرضیه‌های به شرح زیر ارائه می‌شود؛

زنان خوداشتغال پاسخگو هم با ۱۳ درصد و ۲۰۱ نفر در رده آخر قرار داشتند. در ساعات کاری، پاسخگویان با ۱۰ سال و کمتر با ۵۸ درصد و ۹۲۵ نفر قرار دارند و گروه با سابقه کار ۱۱ تا ۲۰ سال با ۳۷۵ نفر و ۲۳ درصد قرار دارند در نهایت دارندگان سابقه کار ۲۱-۳۰ سال با ۱۷ درصد و دارندگان سابقه کار با ۲ درصد و ۲۵ نفر قرار دارند (جدول شماره ۲).

۵-۷. آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

برای بررسی توزیع نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شده که در آن اگر سطح معنی‌داری برای کلیه متغیرها بزرگتر از ۰,۰۵ باشد توزیع داده‌ها نرمال است؛ در غیر اینصورت توزیع داده‌ها غیرنرمال است (جدول شماره ۳).

۵-۸. آزمون فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ آمده است (جدول شماره ۴). نتیجه آزمون فرضیه اول نشان داد؛ سطح معنی‌داری فرضیه اول مطلوب و کمتر از ۰,۰۵ است، همچنین مقدار آماره ضریب همبستگی پیرسون نیز مثبت است ($\text{sig}=0.000$ $r=0.782$) بنابراین این کیفیت اشتغال زنان و سلامت جسمی ارتباط معنی‌دار و مثبت وجود دارد همچنین ۶۱,۱ درصد از تغییرات سلامت جسمی توسط کیفیت اشتغال زنان تبیین می‌شود ($R^2=0.611$). همچنین مقدار ضریب رگرسیون نیز مثبت است ($\beta =0.782$)

طیف لیکرت به صورت خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم نمره‌گذاری شده بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از رگرسیون و نرم‌افزار SPSS استفاده شد. در پژوهش حاضر برای روایی یا اعتبار پرسشنامه از روایی صوری با تایید ۵ نفر از اساتید بهره برده شد. همچنین از ضریب آلفای کرونباخ برای پایایی ابزار سنجش استفاده شد که نتایج نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ برای کلیه متغیرها بیشتر از ۰,۷۰ بود که به معنی قابل قبول بودن و پایایی تمامی متغیرها است (جدول شماره ۱).

۵-۶. یافته‌های توصیفی

نتایج مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان نشان داد؛ گروه سنی ۴۰-۳۱ با ۳۶ درصد و ۵۷۳ نفر و گروه سنی زیر ۳۰ سال با ۳۲ درصد و ۵۱۵ نفر بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند. در همین حال گروه سنی ۵۰-۴۱ سال با ۲۷ درصد و ۴۲۵ نفر در رده سوم و گروه سنی بالای ۵۰ سال هم با ۵ درصد و ۸۷ نفر قرار دارند. دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد با ۲۴ درصد و ۳۸۹ نفر و پاسخگویان با مدرک کارشناسی با ۲۲ درصد و ۳۵۵ نفر بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند. در رده‌های بعدی هم پاسخگویان با مدرک دیپلمه با ۲۰ درصد و ۳۱۲ نفر، پایین‌تر از دیپلم با ۱۴,۵ درصد و ۲۲۸ نفر و دارندگان مدرک کاردانی هم با ۱۳,۵ درصد قرار دارند. ۴۴ درصد معادل ۷۰۴ نفر کارمند و ۴۳ درصد معادل ۶۹۵ نفر نیز آزاد بودند و در نهایت

وجود دارد همچنین ۶۹,۱ درصد از تغییرات کیفیت روابط اجتماعی توسط کیفیت اشتغال زنان تبیین می‌شود ($R^2=0.691$). همچنین مقدار ضریب رگرسیون نیز مثبت است ($\beta = 0.831$) بنابراین کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت روابط اجتماعی تاثیر مثبت دارد.

۶. نتیجه‌گیری

شرایط خاص بعد از انقلاب صنعتی و جنگ جهانی و فشارهای اقتصادی وارده به خانواده ایجاب می‌کرد که زنان با اشتغال در بخش‌های صنعت کشاورزی و خدمات حضوری بیش از پیش داشته باشند و تمام یا بخشی از درآمد خانواده را تأمین کنند. بر همین اساس کیفیت زندگی و روابط اجتماعی-خانوادگی زنان شاغل تحت تاثیر اشتغال آنها قرار گرفت. پژوهش حاضر که با هدف بررسی تاثیر کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت زندگی انجام شد. نتیجه فرضیه اول نشان داد؛ کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تاثیر مثبت دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های محمدی و باوندپوری احمدی (۱۳۹۶)، پوررضا و همکاران (۱۳۹۶)، ترکمن و فتحی (۱۳۹۵)، راجو و کومار (۲۰۲۰)، بروک (۲۰۲۰)، نازاره و همکاران (۲۰۱۹)، جابن و همکاران (۲۰۱۸) و بولا و نیگادا (۲۰۱۶) است. به واقع باید گفت اگر محیط و سطح بهداشت کار زنان کمتر باشد اولین آسیبی که زنان می‌بینند این است که به لحاظ جسمی دچار افت و ضربه می‌انجام می‌گیرند. برخی از مشاغل زنان در محیط‌های

بنابراین کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تاثیر مثبت دارد. نتیجه آزمون فرضیه دوم نشان داد؛ سطح معنی‌داری فرضیه دوم مطلوب و کمتر از ۰,۰۵ است، همچنین مقدار آماره ضریب همبستگی پیرسون نیز مثبت است ($\text{sig}=0.000$) بنابراین بین کیفیت اشتغال زنان و سلامت روانی ارتباط معنی‌دار و مثبت وجود دارد همچنین ۸۶,۶ درصد از تغییرات سلامت روانی توسط کیفیت اشتغال زنان تبیین می‌شود ($R^2=0.866$). همچنین مقدار ضریب رگرسیون نیز مثبت است ($\beta = 0.941$) بنابراین کیفیت اشتغال زنان بر سلامت روانی تاثیر مثبت دارد. نتیجه آزمون فرضیه سوم نشان داد؛ سطح معنی‌داری فرضیه سوم مطلوب و کمتر از ۰,۰۵ است، همچنین مقدار آماره ضریب همبستگی پیرسون نیز مثبت است ($\text{sig}=0.000$ $r=0.857$) بنابراین بین کیفیت اشتغال زنان و رضایت از زندگی ارتباط معنی‌دار و مثبت وجود دارد همچنین ۷۲,۴ درصد از تغییرات رضایت از زندگی توسط کیفیت اشتغال زنان تبیین می‌شود ($R^2=0.724$). همچنین مقدار ضریب رگرسیون نیز مثبت است ($\beta = 0.857$) بنابراین کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تاثیر مثبت دارد. نتیجه آزمون فرضیه چهارم نشان داد؛ سطح معنی‌داری فرضیه چهارم مطلوب و کمتر از ۰,۰۵ است، همچنین مقدار آماره ضریب همبستگی پیرسون نیز مثبت است ($\text{sig}=0.000$) بنابراین بین کیفیت اشتغال زنان و کیفیت روابط اجتماعی ارتباط معنی‌دار و مثبت

باز و برخی در محیط‌های بسته انجام می‌شوند. در محیط‌های بسته میزان روشنایی کافی و مناسب بسیار حائز اهمیت است. بطوری که هم نور کم و هم نور زیاد می‌توانند تأثیرات منفی روی فرد داشته باشد. وجود تورم، رکود و کاهش تغذیه مناسب در این چند سال اخیر می‌تواند سلامت جسمی زنان را تهدید نماید اما به واقع اگر کیفیت اشتغال زنان افزایش یابد زنان با قدرت و مقاومت جسمی بیشتری به کار خود ادامه می‌دهند سطح انگیزه و پشتکار آن‌ها نیز افزایش می‌یابد در غیر اینصوری باید گفت زنان اغلب در مشاغل دچار فرسودگی خواهند شد. زمانی که محیط کار بتواند زمینه‌های امنیت روانی و شغلی برای زنان را فراهم آورد یا اگر خوداشتغالی‌های زنان پایدار باشند و با نوسانات و بحران‌های اقتصادی این خوداشتغالی‌های زنان ورشکسته نشود می‌توان گفت سلامت روانی و جسمی زنان هم تأمین شده است زمانی که فشارهای کار و زندگی و عدم تعادل بین این دو حادث می‌شود سطح سلامت جسمی زنان کاهش یافته و برخی از زنان به سطوح پایین مشاغل سقوط می‌کنند که در نهایت منجر به ضربه به سلامت جسمی می‌شود. نتیجه فرضیه دوم نشان داد؛ کیفیت اشتغال زنان بر سلامت روانی تأثیر مثبت دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های محمدی و باوندپوری احمدی (۱۳۹۶)، پوررضا و همکاران (۱۳۹۶)، ترکمن و فتحی (۱۳۹۵)، راجو و کومار (۲۰۲۰)، بروک (۲۰۲۰)، نازاره و همکاران (۲۰۱۹)، جابن و همکاران (۲۰۱۸) و بولا و نیگادا (۲۰۱۶) است. کیفیت نامناسب اشتغال

می‌تواند سلامت روانی زنان را به طور جدی تهدید نماید. ارتقای سلامت روانی در محیط کار چیزی فراتر از الزامات قانونی برای سلامتی و ایمنی محل کار به‌شمار می‌آید. این مقوله همچنین در برگیرنده مشارکت فعال کارفرمایان در کمک به زنان شاغل برای بهبود وضعیت کلی رفاه و سلامتی‌شان است. در این فرآیند مشارکت دادن خود زنان و در نظر گرفتن نیازها و نظرات آنان برای سازماندهی بهینه کار و محیط شغلی از ضروریات به‌شمار می‌آید. از بُعدی دیگر باید گفت کاهش کیفیت اشتغال زنان موجب اضطراب، افسردگی و کسالت و خستگی ناشی از کار شده و بر میزان توجه و دقت کارکنان زن اثر منفی می‌گذارد. نتیجه فرضیه سوم نشان داد؛ کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تأثیر مثبت دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های امینی منفر و همکاران (۱۳۹۶)، جابن و همکاران (۲۰۱۸) و بولا و نیگادا (۲۰۱۶) و ناهمسو با یافته پژوهش توره رنجبر و عذاقی (۱۳۹۷) است. وجود کیفیت خوب اشتغال موجب سطح رضایتمندی برای زنان شاغل می‌شود این احساس رضایتمندی موجب ارتقای روحیه مشارکت در خانواده و تأمین نیازهای خود زنان و اعضای خانواده می‌شود اما مساله این است که برای ارتقای رضایت و احساس رضایتمندی باید زنان در محیط کار کمترین فشار روانی را تجربه کنند و اساساً تحت تأثیر استرس و اضطراب قرار نگیرند اگرچه احساس رضایت از زندگی مقوله‌ای ذهنی-عینی است اما در محیط کار این مفهوم بسیار متأثر از شرایط عینی است. مسلماً هم عوامل فیزیکی و هم عوامل انسانی بر

کیفیت اشتغال و به تبع آن احساس رضایت از زندگی اثر مثبت یا منفی دارند. تبعیض، نقض حقوق دیگران، برچسب زنی، نوع کار، افراط و تفریط در کار، خطرات جسمانی، چگونگی سازگاری فرد با محیط کار و رویارویی خانواده و کار از مهم‌ترین منابع استرس و کاهش رضایت از کار محسوب می‌شوند. با ارتقای کیفیت شغلی و امنیت شغلی، میزان رضایتمندی از زندگی و محل کار افزایش می‌یابد با افزایش سطح رضایتمندی از زندگی، میزان احساس تعلق به کار و خانواده نیز افزایش می‌یابد. نتیجه فرضیه چهارم نشان داد؛ کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت روابط اجتماعی تاثیر مثبت دارد. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های ترکمن و فتحی (۱۳۹۵)، آلن و همکاران (۲۰۲۰)، راجو و کومار (۲۰۲۰)، بروک (۲۰۲۰) و نازاره و همکاران (۲۰۱۹) است. محیط کار و خانواده مبنای اغلب روابط اجتماعی تاثیرگذار بر افراد است به ویژه اگر روابط اجتماعی در محیط کار و خانواده اثربخش و مفید باشد زنان روحیه و انگیزه بیشتری برای مشارکت در محیط کار و خانواده خواهند داشت. در محط کار این بهبود کیفیت اشتغال است که می‌تواند انگیزه زنان را برای برقراری روابط اجتماعی اثربخش بیشتر نماید. محیط کار باکیفیت باعث می‌شود ارتباطات اجتماعی باکیفیت‌تر و اثربخش‌تر عمل نمایند. رابطه اجتماعی باکیفیت متأثر از کیفیت اشتغال سطح بالا دسترس بودن و کیفیت روابط با افرادی که منابع حمایتی را در مواقع مورد نیاز فراهم می‌کنند را افزایش می‌دهد نظیر؛ دوستان، آشنایان

و خانواده، همچنین خدمات عینی و اطلاعاتی را فراهم می‌کنند که موجب می‌شود یک زنان شاغل احساس مراقبت، دوست داشته شدن، عزت نفس و ارزشمند بودن کند و خود را جزیی از شبکه ارتباطی بداند. رابطه اجتماعی باکیفیت رابطه اجتماعی باکیفیت متأثر از بهبود کیفیت اشتغال موجب ارتقای احساس تعلق، پذیرفته شدن و مورد عشق و محبت قرار گرفتن زنان شاغل قرار می‌گیرد در واقع رابطه اجتماعی باکیفیت برای هر زنان شاغل یک ارتباط امن به وجود می‌آورد که احساس محبت و نزدیکی از ویژگی‌های اصلی این ارتباط است و همچنین یک کمک دوجانبه است که موجب خلق تصور مثبت از خود، پذیرش خویشتن، احساس عشق و ارزشمندی می‌گردد و تمام اینها فرصت خود شکوفایی و رشد می‌دهند.

-این مقاله مستخرج از رساله دکترای فهیمه نظری با عنوان " بررسی تأثیر کیفیت اشتغال زنان بر تحول خانواده (مطالعه موردی زنان شاغل شهر تهران)" است که به راهنمایی دکتر حبیب‌الله کریمیان و دکتر منصور شریفی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار مراحل نهائی دفاع خود را طی می‌کند.

خوشه‌ای چند مرحله‌ای است بدین صورت که ابتدا تهران به چهار پهنه شمال، جنوب، شرق و غرب تقسیم شد و از هر پهنه یک منطقه و از هر منطقه ۲ ناحیه و از هر ناحیه ۲ محله و از هر محله ۲ بلوک به صورت تصادفی انتخاب شد. سپس در بلوک‌ها مخاطبین به صورت اتفاقی مشخص شدند.

۷. تقدیر و تشکر

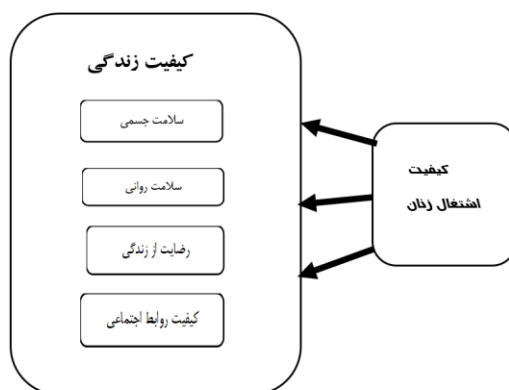
از تمامی کسانی که در نگارش مقاله حاضر تلاش کرده‌اند، تشکر می‌کنم.

۸. سهم نویسندگان

نویسندگان مقاله حاضر به صورت مشترک و بر مبنای همکاری جمعی نسبت به نگارش مطالب اقدام نمودند.

۹. تضاد منافع

در مقاله حاضر تضاد منافی وجود ندارد.

مدل شماره ۱

جدول شماره ۱: متغیرها، تعداد گویه‌ها و ضریب آلفای کرونباخ

متغیر	مؤلفه	تعداد گویه	ضریب آلفا	نتیجه
کیفیت اشتغال زنان	-	۱۰	۰,۸۱۵	مطلوب-پایا
کیفیت زندگی	سلامت جسمی	۵	۰,۷۷۷	قابل قبول-پایا
	سلامت روانی	۸	۰,۸۲۶	قابل قبول-پایا
	کیفیت روابط اجتماعی	۵	۰,۷۳۱	قابل قبول-پایا
	احساس رضایت از زندگی	۶	۰,۷۵۵	مطلوب-پایا

جدول شماره ۲: توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان

ویژگی‌های پاسخ دهندگان	طبقه	فراوانی	درصد
سن	زیر ۳۰ سال	۵۱۵	۳۲
	۳۱-۴۰ سال	۵۷۳	۳۶
	۴۱-۵۰ سال	۴۲۵	۲۷
	بالای ۵۰ سال	۸۷	۵
تحصیلات	پائین تر از دیپلم	۲۲۸	پائین تر از دیپلم
	دیپلم	۳۱۲	دیپلم
	کاردانی	۲۱۵	کاردانی
	کارشناسی	۳۵۵	کارشناسی
شغل	کارشناسی ارشد	۳۸۹	کارشناسی ارشد
	دکتر و بالاتر	۱۰۱	دکتر و بالاتر
	کارمند	۷۰۴	کارمند
	آزاد	۶۹۵	آزاد
ساعات کار در هفته	خوداشتغال	۲۰۱	خوداشتغال
	۱۰ ساعت و کمتر	۷۵	۱۰ ساعت و کمتر
	۱۱ تا ۲۰ ساعت	۲۰۱	۱۱ تا ۲۰ ساعت
	۲۱ تا ۳۰ ساعت	۳۲۴	۲۱ تا ۳۰ ساعت
	۳۱ تا ۴۰ ساعت	۶۸۵	۳۱ تا ۴۰ ساعت
	بیشتر از ۴۰ ساعت	۳۱۵	بیشتر از ۴۰ ساعت

جدول شماره ۳: آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف

متغیر	مقدار Z	سطح معنی‌داری
کیفیت اشتغال زنان	۰,۹۵۶	۰,۸۷۴
سلامت جسمی	۱,۲۳۵	۰,۶۳۲
سلامت روانی	۰,۸۵۹	۰,۲۵۴
کیفیت روابط اجتماعی	۰,۲۵۴	۰,۶۳۲
احساس رضایت از زندگی	۰,۳۲۲	۰,۶۵۲

جدول شماره ۴: نتایج آزمون فرضیه‌ها

فرضیه	مقدار R ضریب همبستگی	ضریب R ² تعیین	آزمون تحلیل F واریانس	ضریب β رگرسیون	سطح معنی‌داری Sig
۱- کیفیت اشتغال زنان بر سلامت جسمی تاثیر دارد.	۰,۷۸۲	۰,۶۱۱	۲۵۱۰,۱۹۲	۰,۷۸۲	0.000
۲- کیفیت اشتغال زنان بر سلامت روانی تاثیر دارد.	۰,۹۴۱	۰,۸۸۶	۱۲۲,۰۲۵	۰,۹۴۱	0.000
۳- کیفیت اشتغال زنان بر رضایت از زندگی تاثیر دارد.	۰,۸۵۷	۰,۷۲۴	۴۴۰,۲۲۶	۰,۸۵۷	0.000
۴- کیفیت اشتغال زنان بر کیفیت روابط اجتماعی تاثیر دارد.	۰,۸۳۱	۰,۶۹۱	۳۵۱,۶۵۸	۰,۸۳۱	

منابع

- احمدی، علی، روشن قیاس، کلثوم، اشرفی، احمد، «بررسی اثرات اشتغال زنان بر کیفیت زندگی (مطالعه موردی زنان شاغل شهرستان البرز)»، فصلنامه علمی دانش انتظامی گیلان، شماره سیزدهم، ۱۳۹۴.
- امینی مفرد، محمدحسین، مازینی، فائزه، میرزاحسینیان، آرزو، همایونی، علیرضا، «مقایسه رضایت از زندگی و سازگاری اجتماعی در زنان شاغل و خانه دار شهرستان گرگان»، اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی، ۱۳۹۶.
- پوررضا، ابوالقاسم، رستمی‌نیا، مرضیه، هراتی خلیل آباد، تورج، ملکی، سارا، موسوی، سید عبدالرضا، «بررسی تأثیر اشتغال رسمی و غیررسمی زنان بر کیفی زندگی آنان در شهر تهران، نشریه پژوهش‌های سلامت محور، شماره چهارم، ۱۳۹۶.
- ترکمن، سولماز، فتحی، سروش، «تحلیل اثرهای اشتغال زنان بر کیفیت زندگی آنان (مطالعه موردی زنان شاغل در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)»، فصلنامه علمی-پژوهشی زن و جامعه، شماره هفتم، ۱۳۹۵.
- توده رنجبر، محسن، عراقی، فاطمه، «بررسی رابطه رضایت‌مندی از زندگی زناشویی بین زنان شاغل و خانه‌دار و همسران آنها»، دومین همایش علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی جیرفت، ۱۳۹۷.
- حبیبی، حمداله، صمدی، زهرا، پورطالب، نرگس، «بررسی نقش کیفیت زندگی کاری زنان شاغل در مراکز پیش دبستانی بر عملکرد آنان
- مطالعه نقش میانجی رضایت شغلی»، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی، ۱۳۹۷.
- حراغلی، محمد بن الحسن، وسایل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، جلد چهاردهم، بیروت، دارالحیاء التراث العربی، ۱۴۱۴.
- داوودی، مرضیه، شمسی، مراد، «شناسایی عوامل مؤثر بر توازن بین کار و زندگی در زنان شاغل»، نشریه علمی زن و فرهنگ، شماره سی و هشت، ۱۳۹۷.
- سیدان، فریبا، حسامی، سعیده، «سنجش رابطه تعادل بین نقش‌های خانوادگی و شغلی و کیفیت زندگی زنان شاغل در آموزش و پرورش شهر سنندج»، نشریه انجمن جامعه شناسی آموزش و پرورش ایران، شماره چهارم، ۱۳۹۲.
- صانعی، صدیقه، «کیفیت زندگی، ابعاد و رویکردها»، دومین کنفرانس ملی جامعه شناسی و علوم اجتماعی تهران، ۱۳۹۳.
- طبرانی، سلیمان بن احمد، المعجم الکبیر، جلد بیست و ششم، بیروت، دارالحیاء التراث العربی، ۱۳۹۷.
- قاضی نژاد، ندا، مظلومی، سعید، دهقانی تفتی، عارفه، «بررسی تأثیر عوامل مختلف بر روی کیفیت زندگی زنان نخست‌زا شهرستان نوشهر ۱۳۹۴»، نشریه طلوع بهداشت، شماره شانزدهم، ۱۳۹۶.
- محمدی، فروغ؛ باوندپوری احمدی، زهرا، «بررسی رابطه بین وضعیت اشتغال با میزان سلامت اجتماعی زنان»، اولین همایش ملی زنان، بازآفرینی شهری و توسعه پایدار، ۱۳۹۶.

منابع لاتین

- Nazaré, Eliany & Matias, Manuelle & Félix, Tamires & Cavalcante, Maria & Lopes, Roberlândia & Neto, Félix Brazilian women living in Portugal: Work and quality of life. *Saúde e Sociedade*.
- Piasna, A., Plagnol, A. Women's Job Quality across Family Life Stages: An Analysis of Female Employees across 27 European Countries. *Soc Indic Res*, 2018.
- Raju, Suruthi & Kumar, Vijay. Quality of life of women working from home in COVID-19 lockdown: a questionnaire survey. *International Journal of Community Medicine and Public Health*, 2020.
- Scheiwiller Staci Gem Modern Family: The Transformation of the Family Photograph in Qajar Iran. *Family Photographs*, 2018.
- Teng, YP.T. Kuo, L.TW. & Zhou, Q. Maternal Employment and Family Socioeconomic Status: Unique Relations to Maternal Stress, Parenting Beliefs, and Preschoolers' Adjustment in Taiwanese Families. *J Child Fam Stud*, 2018.
- Alon Titan, Matthias Doepke, Jane Olmstead-Rumsey, Michèle Tertilt. This Time It's Different: The Role of Women's Employment in a Pandemic Recession. *National Bureau of Economic Research*, 2020.
- Baruah Bipasha Renewable inequity? Women's employment in clean energy in industrialized. Emerging and developing economies. *Natural Resources Forum*, 2016.
- Bhola, Sarang & Nigade, Jyoti Relationship between Work Life Balance, Quality of Work Life and Quality of Life of Women Working in Service Industry. *Pravara Management Review*, 2016.
- Broeck Goedeke Van den Women's employment and family planning in rural Uganda, *Women & Health*, 2020.
- Chelebiyev N.Z. Social and Psychological Analysis of the Transformation Family Functions in the Age of Globalization. *JOURNAL OF COMPLEMENTARY MEDICINE RESEARCH*, 2020.
- Chen, X., Yu, B., Gong, J Social Capital Associated with Quality of Life Mediated by Employment Experiences: Evidence from a Random Sample of Rural-to-Urban Migrants in China. *Soc Indic Res*.
- Cox-Martin, E., Anderson-Mellies, A., Borges, V Chronic pain, health-related quality of life, and employment in working-age cancer survivors. *J Cancer Surviv*, 2020.
- Drolet M. The Effect of Herpes Zoster and Postherpetic Neuralgia on Health-Related Quality of Life, Function, Employment-Related Productivity, and the Cost-Effectiveness of the Vaccine. In: Watson C., Gershon A., Oxman M. (eds) *Herpes Zoster: Postherpetic Neuralgia and Other Complications*. Adis, Cham, 2017.
- Iftikhar, A., Bari, A., Bano, I., & Masood, Q. Impact of maternal education, employment and family size on nutritional status of children. *Pakistan journal of medical sciences*, 2017.
- Jabeen, F., Friesen, H.L. and Ghoudi, K.. Quality of work life of Emirati women and its influence on job satisfaction and turnover intention: Evidence from the UAE. *Journal of Organizational Change Management*, 2018.

Effect of women's employment quality on quality of life (Case study of working women in Tehran)

Fahimeh Nazari ^{1*}, Habiboullah Karimian ², Mansour Sharifi ³

1. PhD Student of Sociology, Economics and Development, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

2. Assistant Professor of Sociology, Department of Social Sciences, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

3. Assistant Professor of Sociology, Department of Social Sciences, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article Type: Original Research

Pages: 150-168

Article history:

Received: 30 Jun 2021

Edition: 2 Sep 2021

Accepted: 9 Jun 2022

Published online: 24 Jan 2022

Keywords:

Quality of Women's
Employment, Quality of Life,
Mental Health

Corresponding Author:

Habiboullah Karimian

Address:

Department of Social Sciences,
Garmsar Branch, Islamic Azad
University, Garmsar, Iran.

Orchid Code:

0000-0003-0623-7589

Tel:

09192353823

Email:

habibkarimian@yahoo.com

ABSTRACT

Background and Aim: The increasing tendency of women to work outside the home has affected the quality of social relations and their lives, and the quality of employment plays an important role in the quality of life of working women. The aim of this study was to investigate the effect of women's employment quality on quality of life.

Materials and Methods: The research method was survey and the data collection tool was a questionnaire. The statistical population of this study was all working women living in Tehran, which was divided into 4 zones by multi-stage cluster sampling method in Tehran and one region was selected from each zone and based on Cochran's formula at an error level of 5%. 384 people were obtained from each region as a sample. To cover possible errors, 400 questionnaires from each region and a total of 1600 questionnaires were distributed and collected by available sampling method. Data were analyzed by regression using SPSS software

Ethical considerations: In this paper, the originality of the texts, honesty, and trustworthiness are observed.

Results: The Findings showed; the quality of women's employment has a significant and positive effect on physical health. The quality of women's employment has a significant and positive effect on mental health.

Conclusion: The quality of women's employment has a significant and positive effect on life satisfaction. The quality of women's employment has a significant and positive effect on the quality of social relations.

Cite this article as:

Nazari F, Karimian H, Sharifi M. Effect of women's employment quality on quality of life (Case study of working women in Tehran). *Economic Jurisprudence Studies*. 2021; 3(3): 150-168.